

CONFIDA

Ideje koje se isplate.

Mesečni bilten

Avgust, 2023.

CONFIDA.RS

DVA MODELA SAMOOPOREZIVANJA (OBJAŠNJENO)

Samooporezivanje je poreski sistem u kojem Poreska uprava ne izdaje poreska rešenja za plaćanje poreza i doprinosa, već fizička lica sami obračunavaju, prijavljuju i plaćaju porez na svoje prihode. Naime, Frilenseri su fizička lica koja imaju pravo na samooporezivanje prema izmenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak građana i Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje donesenim u decembru 2022. u Srbiji.

Od 1. januara 2023. godine Frilenseri porez na prihod plaćaju prema jednom od dva modela koji sami odaberu. Svoje obaveze frilenseri prijavljuju i plaćaju kvartalno, uz mogućnost da u okviru svakog obračunskog perioda, odnosno kvartala, izaberu jedan od dva načina samooporezivanja koje ćemo opisati detaljnije u nastavku.

MODEL 1

Normirani troškovi ukupno iznose 96.000 RSD u kvartalu. Od toga porez čini 20% tako što poresku osnovicu čini bruto prihod ostvaren u kvartalu umanjen za normirane troškove. To znači da ukoliko u kvartalu ostvarite do 96.000 RSD, nećete imati obavezu plaćanja poreza.

Doprinosi za penzijsko i invalidsko osiguranje čine 24% od toga osnovicu za plaćanje PIO doprinosa čini bruto prihod ostvaren u kvartalu umanjen za normirane troškove. To znači da ukoliko u kvartalu ostvarite do 96.000 RSD, nećete imati obavezu plaćanja doprinosa za penzijsko osiguranje.

Dok doprinosi za zdravstveno osiguranje iznose 10,3% ukoliko niste nosilac zdravstvenog osiguranja po nekom drugom osnovu (npr. kao zaposleni ili prema međunarodnom ugovoru), u obavezi ste da platite zdravstveno osiguranje. Stopa od 10,3% primenjuje se na trostruki iznos osnovice od 15% prosečne mesečne zarade u RS, što znači da je minimalni iznos za plaćanje 4.789 RSD za kvartal. Ukoliko je ova osnovica niža od oporezivog prihoda, kao osnovica za plaćanje doprinosa računaće se oporezivi prihod.

Primer 2: kvartalni prihod 100.000 RSD

- Osnovica za plaćanje poreza i doprinosa = $100.000 - 96.000 = 4.000$ RSD
- Porez = $4.000 \times 20\% = 800$ RSD
- PIO = $4.000 \times 24\% = 960$ RSD
- Zdravstvo = 0 RSD ukoliko ste zdravstveno osigurani ili 4.789 RSD ukoliko niste zdravstveno osigurani.

DVA MODELA SAMOOPOREZIVANJA (OBJAŠNJENO) - NASTAVAK

MODEL 2

Normirani troškovi 57.900 RSD u kvartalu, uvećan za 34% od bruto prihoda ostvarenog u kvartalu. Kod ovog modela Porez čini 10%, te je oporeziv prihod jednak bruto prihodu umanjenom za normirane troškove. To znači da ukoliko u kvartalu ostvarite manje prihoda nego što je visina oporezivog prihoda, nećete imati obavezu plaćanja poreza.

Doprinosi za penzijsko i invalidsko osiguranje čini 24%, te je PIO doprinos je obavezan. Osnovica za plaćanje doprinosa za PIO je najmanje trostruki iznos najniže mesečne osnovice doprinosa. To znači da ćete na kvartalnom nivou morati da platite najmanje 25.218 RSD za doprinos za PIO. Ukoliko je osnovica niža od oporezivog prihoda, kao osnovica za plaćanje doprinosa računaće se oporezivi prihod.

Na kraju, Doprinosi za zdravstveno osiguranje 10,3% - ukoliko niste nosilac zdravstvenog osiguranja po nekom drugom osnovu (npr. kao zaposleni ili prema međunarodnom ugovoru), u obavezi ste da platite zdravstveno osiguranje. Stopa od 10,3% primenjuje se na trostruki iznos osnovice od 15% prosečne mesečne zarade u RS, što znači da je minimalni iznos za plaćanje 4.789 RSD za kvartal. Ukoliko je ova osnovica niža od oporezivog prihoda, kao osnovica za plaćanje doprinosa računaće se oporezivi prihod.

Primer 2: kvartalni prihod 100.000 RSD

- Osnovica za plaćanje poreza i doprinosa = $100.000 - (57.900 + 100.000 \times 34\%) = 8.100$ RSD
- Porez = $8.100 \times 10\% = 810$ RSD
- PIO = 25.218 RSD
- Zdravstvo = 0 RSD ukoliko ste zdravstveno osigurani ili 4.789 RSD ukoliko niste zdravstveno osigurani.

NOVI PORTAL ZA (SAMO)OPOREZIVANJE FRILENSERA

Svi smo upoznati sa terminom frilenser, ali ko su frilenseri? Frilenser je osoba koja samostalno radi kao nezavisni profesionalac, obavlja poslove i pruža usluge klijentima na projektima ili ugovorima, obično bez stalnog zaposlenja ili dugoročnog radnog odnosa ili ugovora. Frilenser može raditi u različitim oblastima, kao što su pisanje, dizajn, programiranje, marketing, prevođenje, fotografija, konsalting itd.

Ključna karakteristika frilensera je da imaju slobodu da samostalno organizuju svoj posao, vreme i odakle rade. Umesto da bude zaposlen kod jednog poslodavca, frilenser može imati više klijenata i istovremeno raditi na različitim projektima. Važno je napomenuti da „frilenser“ nije pravni termin i da se neće naći u važećim propisima. Ovakav način rada pruža fleksibilnost i mogućnost rada na različitim projektima, ali nosi i određene obaveze, kao što su samopromocija, praćenje finansija, upravljanje vremenom i zadovoljavanje potreba različitih klijenata, kao i najvažnije – samostalno plaćanje poreza i doprinosa.

SamoopFrilenser može da prijavi prihode koje im isplaćuju određena lica kao što su pravna lica iz inostranstva, preduzetnici iz inostranstva, fizička lica iz inostranstva, domaća fizička lica ili druga lica koja ne obračunavaju i ne plaćaju poreze i doprinose u Srbiji.

Postoje tri kategorije frilensera u Srbiji:

- Domaća fizička lica – rezidenti Republike Srbije koji ostvaruju prihode radeći u Srbiji od isplatioca prihoda iz inostranstva (pravno lice, preduzetnik ili fizičko lice) ili od drugih lica koja ne obračunavaju i ne plaćaju poreze i doprinose u Srbiji.
- Domaća fizička lica – rezidenti Republike Srbije koji ostvaruju prihode radeći u drugim državama od isplatioca prihoda iz inostranstva (pravno lice, preduzetnik ili fizičko lice), odnosno od drugih lica koja ne obračunavaju i ne plaćaju poreze i doprinose u Srbiji.
- Strana fizička lica – nerezidenti koji ostvaruju prihode radeći u Srbiji od isplatioca prihoda iz inostranstva (pravno lice, preduzetnik ili fizičko lice) ili od domaćih fizičkih lica, odnosno od drugih lica koja ne obračunavaju i ne plaćaju poreze i doprinose u Srbiji.

Registracija na portalu www.frilenseri.purs.gov.rs i prijava prihoda moguće su za sve punoletne fizičke osobe, bez obzira na njihovu zaposlenost, kao što su nezaposlena lica, korisnici starosne penzije, učenici, studenti, zaposleni van radnog odnosa, vlasnici pravnih lica, osobe na porodijskom odsustvu i odsustvu radi nege deteta, preduzetnici, pod uslovom da su isplatitelji prihoda lica koja nemaju obavezu plaćanja poreza i doprinosa po odbitku u Srbiji.

Svako punoletno fizičko lice, rezident i nerezident, može da se registruje na portal, uključujući:

- nezaposlena lica, bez obzira na to da li su na evidenciji Nacionalne službe za zapošljavanje ili ne;
- korisnike starosne penzije;
- učenike i studente;
- lica koja su u radnom odnosu (zaposlene) – za deo prihoda koje ostvaruju van radnog odnosa;
- vlasnike, odnosno suvlasnike pravnog lica – za deo prihoda koja ostvaruju kao fizička lica;
- preduzetnike – za deo prihoda koji im se ne uključuje u prihode od samostalne delatnosti u skladu sa čl. 37v i 40. stav 5. Zakona o porezu na dohodak građana pod uslovom da je stvarni isplatilac ovih prihoda lice koje u Republici Srbiji nema obavezu plaćanja poreza i doprinosa po odbitku, kao i da je osnov za ovakve isplate neposredno obavljanje poslova za lica koje nema obavezu plaćanja poreza i doprinosa po odbitku u Republici Srbiji.

Napominjemo da pored ispunjavanja uslova za registraciju na portalu www.frilenseri.purs.gov.rs i prijavu prihoda, važno je proveriti da li svaki pojedinačni prihod koji se namerava prijaviti ispunjava uslove za samooporezivanje prema ovom režimu. Takođe, frilenser ne može da prijavi prihod preko portala ostvaren preko omladinskih ili studentskih zadruga.

REFERENTNA KAMATNA STOPA POVEĆANA NA 6,50%

Izvršni odbor Narodne banke Srbije na sednici održanoj 13. jula 2023. godine odlučio je da referentnu kamatnu stopu (RKS) poveća na nivo od 6,50%.

Povećanje RKS direktno se odražava na povećanje stope zatezne kamate kao i na povećanje stope kamate za neblagovremeno plaćene javne prihode, pa je u skladu sa navedenim:

- stopa zatezne kamate, od 14. jula 2023. godine, iznosi 14,50%
- stopa kamate za neblagovremeno plaćene javne prihode, od 13. jula 2023. godine, iznosi 16,50%.

Naredna sednica Izvršnog odbora na kojoj će biti doneta odluka o referentnoj kamatnoj stopi održaće se 10. avgusta 2023. godine.

MESEČNA INFLACIJA (RAST POTROŠAČKIH CENA) U JUNU 2023. GODINE IZNOSI 0,7%

Cene proizvoda i usluga lične potrošnje u junu 2023. godine, u odnosu na maj 2023. godine, u proseku su povećane za 0,7%. Potrošačke cene u junu 2023. godine, u poređenju sa istim mesecom prethodne godine, povećane su za 13,7%, dok su u poređenju sa decembrom 2022. godine u proseku povećane za 6,0%.

- Za poslednjih mesec dana (period: maj 2023. – jun 2023.) inflacija iznosi 0,7%.
- Za poslednjih godinu dana (period: jun 2022. – jun 2023.) inflacija iznosi 13,7%.
- Od početka godine (period: decembar 2022. – jun 2023.) inflacija iznosi 6,0%.

Prema podacima kretanja potrošačkih cena:

- Indeks potrošačkih cena u Republici Srbiji u junu 2023. godine u odnosu na maj 2023. godine iznosi 100,7.
- Indeks potrošačkih cena u Republici Srbiji u junu 2023. godine u odnosu na decembar 2022. godine iznosi 106,0.

TAKSE NA PREKOGRANIČNU EMISIJU UGLJENDIOKSIDA

Kroz EU Green Deal i „Fit For 55“ paket mera postavljen je jasan cilj smanjenja emisija gasova staklene bašte (GHG) za najmanje 55% do 2030 godine.

Evropski parlament je usvojio Sporazum o mehanizmu za prekogranično prilagođavanje CO₂ tj. Carbon Border Adjustment Mechanism – CBAM. Cilj CBAM-a je da spreči rizik od „curenja ugljenika“ (carbon leakage) što predstavlja proces kada delovi industrije sa visokom emisijom štetnih gasova svoju proizvodnju sele u zemlje sa blažim ekološkim zakonima. Na taj način EU želi da smanji globalne emisije ugljenika kao i da podrži ciljeve Pariskog sporazuma tako što će podsticati smanjenje emisija od strane proizvođača u trećim zemljama.

Praktično govoreći, CBAM će predstavljati prekograničnu taksu na uvoz proizvoda visokog ugljeničkog intenziteta iz zemalja van EU, čime bi se direktno uticalo na uvoznike u EU, kao i na izvoznike – domaće proizvođače. Od oktobra 2023 godine uvoznici proizvoda su obavezni da izveštavaju o emisiji CO₂ sadržanoj u porizvodima, te će vaša kompanija imati dodatni teret da kupcima u EU prijavi relevantne podatke o emisijama CO₂ ugrađenim u proizvode. Dok sama obaveza plaćanja naslovljenih taksi stupa na snagu od januara 2026 godine.

Svi proizvođači koji proizvode iz sektora kao što su Cement, Struja, Đubriva, Gvožđe i čelik, Aluminijum, Hemikalije, a koji izvoze u EU moraće da izračunaju svoje emisije GHG, jer će uvoznici morati da te informacije o emisijama prilože uz izveštaje koje će podnositi nadležnom organu za CBAM. Imajući u vidu listu proizvoda, CBAM će u narednom periodu imati značajan uticaj na srpske proizvođače i izvoznike.

ENERGETSKI I KLIMATSKI PLAN SRBIJE DO 2030

Integrisani nacionalni energetska i klimatski plan Srbije do 2030. godine nedavno je bio predstavljen u Privrednoj komori Srbije u Beogradu, a održavanje sličnih događaja planirano je i u Novom Sadu i Nišu.

Glavni ciljevi energetske politike Srbije do 2030. godine su povećanje udela obnovljivih izvora energije na 45% i smanjenje emisija štetnih gasova za više od 40,4%. Plan takođe obuhvata unapređenje energetske efikasnosti i postepenu dekarbonizaciju.

U okviru Izveštaja o Strateškoj proceni uticaja na životnu sredinu, identifikovani su pozitivni i negativni efekti koje plan može imati, kao i mere za pojačavanje pozitivnih efekata i smanjenje negativnih. Pozitivni uticaji uključuju poboljšanu životnu sredinu zahvaljujući smanjenju emisija štetnih gasova kroz veće korišćenje obnovljivih izvora energije, primenu čistih tehnologija u termoelektranama, kao i pošumljavanje i efikasnije upravljanje otpadom.

S druge strane, negativni uticaji su povezani sa izgradnjom solarnih i vetroelektrana, kao i velikih hidroelektrana. Na primer, izgradnja solarnih elektrana može dovesti do promene namene velikih površina zemljišta, dok vetroelektrane mogu uticati na zaštićene vrste ptica i šišmiše, uz pitanje o odlaganju elisa nakon njihovog životnog veka. Većina navedenih negativnih efekata ima lokalni karakter i ograničen je vremenski period, prema stručnjacima.

Ukratko, Integrisani nacionalni energetska i klimatski plan Srbije do 2030. godine ima za cilj povećanje udela obnovljivih izvora energije, smanjenje emisija štetnih gasova i unapređenje energetske efikasnosti. Dok se planom identifikuju pozitivni i negativni uticaji, koriste se mere za maksimiziranje pozitivnih aspekata i ublažavanje negativnih, uzimajući u obzir lokalne i vremenske faktore.

EKOSISTEM CIRKULARNE EKONOMIJE U SRBIJI

Na panel diskusiji "Cirkularna ekonomija", koja se održala tokom Međunarodne konferencije "Zelena agenda za Zapadni Balkan", istaknuta je potreba za podrškom kompanijama u prelasku na cirkularni model poslovanja, uz očuvanje konkurentnosti i efikasnosti. Takođe je naglašena važnost edukacije o održivom razvoju, recikliranju, očuvanju prirode i pravilnom odlaganju otpada, počevši od najmlađeg uzrasta.

Cirkularna ekonomija se često poistovećuje s upravljanjem otpadom, ali ona prevazilazi samo recikliranje. Umesto linearnog modela "uzmi-napravi-odbaci", cirkularna ekonomija teži ponovnom korišćenju proizvoda, opreme i infrastrukture kako bi se ostvarile pozitivne koristi za društvo.

Naime, reciklaža je deo ekološke ekonomije, koja se smatra ekonomijom budućnosti. Podsticanje kompanija da investiraju u cirkularnu ekonomiju je važno, iako su tehnologije možda skuplje. Kroz zajedničke napore može se smanjiti negativni uticaj na životnu sredinu.

Promene na tržištu zemalja EU, kao što su prelazak na cirkularni model i usvajanje energetske efikasnosti, nameću usklađivanje i konkurentnost domaćih kompanija. Zelena transformacija podrazumeva i energetske efikasnost, smanjenje emisija CO₂ i karbonsku neutralnost kako bi se osigurala konkurentnost i održivost.

Predlozi za osnivanje Zelenog fonda i modernog menadžmenta mogu pružiti mogućnost da industrija povlači sredstva pod određenim kriterijumima, što bi razvilo tržište u cirkularnoj ekonomiji. Osim recikliranja, zatvaranje ciklusa sirovina zahteva promene u stvaranju i čuvanju vrednosti, kao i korišćenje održivih poslovnih modela. Reciklažna industrija može stvoriti nove investicije koje bi dodale vrednost reciklabilnim materijalima unutar industrije.

NOVE PRILIKE ZA ODRŽIVA ULAGANJA U SRBIJI

Vlada Republike Srbije i Program Ujedinjenih nacija za razvoj (UNDP) nedavno su zajedno organizovali događaj u Palati Srbije pod nazivom "Promocija održivih investicija". Na tom forumu je predstavljena "Mapa investicionih prilika u skladu sa UN Ciljevima održivog razvoja (COR)".

Ova mapa identifikuje područja i modele investicija u Srbiji koji doprinose postizanju Ciljeva održivog razvoja, uzimajući u obzir nacionalne razvojne potrebe i prioritete Vlade Srbije.

Najprivlačnije oblasti za održive investicije koje su se izdvojile na Forumu uključuju proizvodnju svežeg voća i povrća, organsku poljoprivrednu proizvodnju, proizvodnju solarnih energija i vetroelektrana, razvoj i primenu pametnih tehnologija u poljoprivredi, razvoj i primenu sofisticiranih softverskih proizvoda i usluga, pružanje usluga upravljanja otpadom, izgradnju i upravljanje lučkom infrastrukturom, izgradnju energetski efikasnih stambenih objekata, izgradnju i upravljanje ugostiteljskim objektima, proizvodnju i isporuku lekova, razvoj i pružanje digitalnih i specijalizovanih zdravstvenih usluga te upotrebu biotehnologije u medicini.

Na mapi, potencijalni investitori mogu pronaći informacije o tome koliko novca je potrebno uložiti u pojedinačne projekte u ovim oblastima, očekivani povraćaj investicija i vremenski okvir za ostvarenje povraćaja, usklađenost ovog tipa investicije s nacionalnim razvojnim prioritetima te konkretne Ciljeve održivog razvoja kojima bi održive investicije doprinele.

CONFIDA

Ideje koje se isplate.

Mesečni bilten

Avgust, 2023.

CONFIDA.RS

KONTAKT

CONFIDA – Consulting d.o.o.
AUDICON d.o.o.

Knez Mihailova 22,
Beograd, 11000, Srbija

+381 11 3039104

www.confida.rs

Christian Braunig
Managing Partner
e-mail

Nevenka Petrović
Director
e-mail